

Ю.С. ГОЛЯЧУК, кандидат біологічних наук

Г.О. КОСИЛОВИЧ, кандидат біологічних наук

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького (північний кампус), вул. Володимира Великого, 1, м. Дубляни, Львівський р-н, Львівська обл., 08381, Україна

КАРАНТИННИЙ СТАН В УКРАЇНІ

Мета. Проаналізувати поширення карантинних видів шкідників, збудників хвороб рослин, фітонематод та бур'янів на основі даних Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів. **Методи.** Офіційні дані щодо поширення карантинних шкідливих організмів інтерпретували за допомогою аналітично-порівняльного методу. **Результати.** Станом на 01.01.2025 на території України зареєстровано поширення дев'ятох видів шкідників рослин (п'ять — зі списку А-2 Переліку регульованих шкідливих організмів і чотири — зі списку А-1), вісьмох хвороб (п'ять — зі списку А-2 і три — зі списку А-1), один вид нематод (зі списку А-2) і дев'ять видів та один рід бур'янів (зі списку А-2). Карантинні шкідники й бур'яни більшого поширення набули в південних і східних областях, тоді як ареал розповсюдження хвороб більше зміщений на захід України. Розширення ареалів поширення у 2024 р. зафіксовано для західного кукурудзяного жука, американського білого метелика, картопляної та південноамериканської томатної молей, а також вузькозлатки ясеневої смарагдової та жовто-бурого мармурового клопа, а серед бур'янів — для амброзії полинолистої, гірчака повзучого, повитиць і, зокрема, повитиці польової. Зменшення заражених площ фіксували для раку картоплі, золотистої картопляної нематоди та неповірусу кільцевої плямистості тютюну. **Висновки.** Станом на 01.01.2025 найбільшого поширення серед карантинних видів шкідників набули західний кукурудзяний жук і американський білий метелик, серед хвороб — пасмо льону, а серед карантинних бур'янів — амброзія полинолиста. Загрозливою є ситуація з поширенням видів, яких віднесено до списку А-1 Переліку регульованих шкідливих організмів, особливо вузькозлатки ясеневої смарагдової та жовто-бурого мармурового клопа. З метою недопущення проникнення й поширення карантинних видів шкідливих організмів рослин усі

суб'єкти господарювання, діяльність яких пов'язана з рослинницькою продукцією, повинні неухильно дотримуватися відповідних фітосанітарних заходів.

карантин рослин; Перелік регульованих шкідливих організмів; список А-1; список А-2

Україна була й, незважаючи на російсько-українську війну, продовжує бути однією з провідних аграрних країн світу. До повномасштабного вторгнення Росії на територію України понад 40% загальних доходів держави припадало на експорт аграрної продукції, а понад 80% внутрішнього ринку було наповнено вітчизняними продуктами харчування. Збройна агресія призвела до втрат виробничого потенціалу у сферах виробництва й переробки сільськогосподарської продукції, що спричинило суттєве погіршення доступності продовольчих товарів та показників продовольчої безпеки України [1]. У 2024 р. частка експорту продовольчих товарів та сільськогосподарської продукції від фізичних обсягів експорту України становила 59,2% [2], або 78,3 млн т [3].

Однією із загроз для продовольчої безпеки країни є поширення карантинних шкідливих організмів, що можуть завдати значної шкоди рослинам, а відтак і до економічних збитків державі. Нині діє Перелік регульованих шкідливих організмів, затверджений наказом Міністерства аграрної політики України №716 від 29.11.2006 у редакції наказу №397 від 16.07.2019 [4]. Він складається з трьох списків: «А-1 Карантинні організми, відсутні в Україні», «А-2 Карантинні організми, обмежено поширені в Україні» та «Регульовані некарантинні шкідливі організми». Щорічно Департамент фітосанітарії, контролю у сфері насінництва та розсадництва Державної служби з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів України (Держпродспоживслужби) оприлюднює офіційні дані щодо виявлення й поширення карантинних шкідливих організмів рослин на території України [5].

Метою роботи було проаналізувати поширення карантинних видів шкідливих організмів рослин на території України за офіційними даними Держпродспоживслужби [5].

Матеріали й методи. Поширення карантинних шкідливих організмів по областях України визначали за допомогою аналітично-порівняльного методу із використанням даних, наведених в офіційних джерелах Держпродспоживслужби України [5].

Станом на 01.01.2025 в Україні зареєстровано дев'ять видів шкідників (п'ять із них — зі списку А-2 і чотири — зі списку А-1), вісім хвороб (п'ять — зі списку А-2 і три — зі списку А-1), один вид нематод (зі списку А-2) і дев'ять видів та один рід бур'янів (зі списку А-2).

До списку А-2 входить п'ять видів шкідників, які мають обме-

жене поширення по території України: американський білий метелик (*Hyphantria cunea* Drury.), західний кукурудзяний жук (*Diabrotica virgifera virgifera* Leconte), картопляна міль (*Phthorimaea operculella* (Zeller)), південноамериканська томатна міль (*Tuta absoluta* (Meugrick)) та західний квітковий трипс (*Frankliniella occidentalis* (Pergande)).

Американський білий метелик (АБМ) є поліфагом, який пошкоджує понад 250 видів рослин, переважно плодових, декоративних і лісових порід [6]. Поширення виду по території України розпочалося з 1952 р. і станом на 01.01.2025 він фіксується у 21 області на загальній площі 100721 га (рис. 1). Вільними від шкідника нині є Донецька, Закарпатська та Львівська області. Проте, оскільки на території Донецької області ведуться (велися) бойові дії, частина її є тимчасово окупованою, дані поширення карантинних шкідливих організмів можуть бути не точними.

Найбільші площі, заселені АБМ, зафіксовано у Волинській (45814 га) а також у Хмельницькій та Миколаївській (17318 та 17054 га, відповідно) областях. Незначні осередки (від 6 га до 60 га) відзначаються в Полтавській, Дніпропетровській, Луганській, Івано-Франківській та Житомирській областях. Проте спостерігається тенденція до подальшого поширення виду по території України.

Західний кукурудзяний жук, якого в США, звідки він походить, називають «жук на мільярд доларів» через значні збитки, що він спричиняє посівам кукурудзи, в Україні був уперше зареєстрований

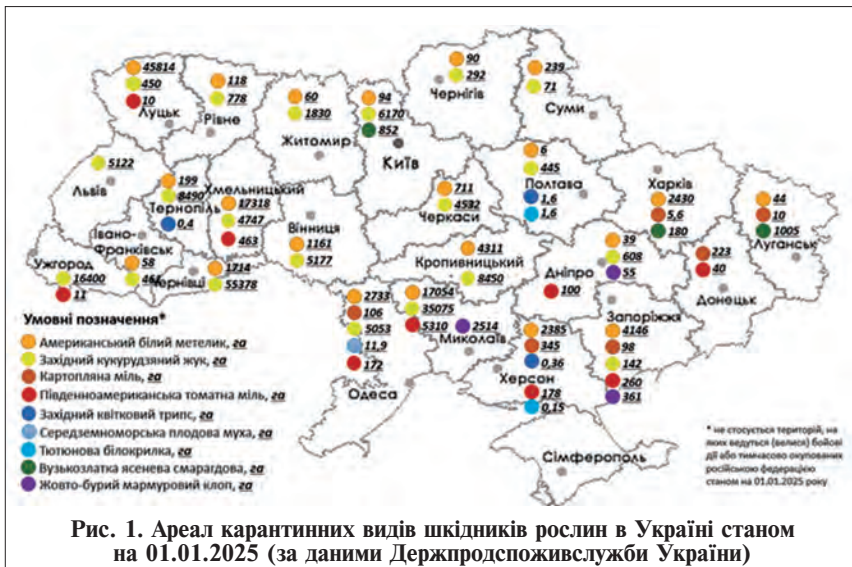

Рис. 1. Ареал карантинних видів шкідників рослин в Україні станом на 01.01.2025 (за даними Держпродспоживслужби України)

у 2001 р. [6]. З того часу шкідник поширився майже по всій території України і станом на 01.01.2025 його зареєстровано у 20-ти областях на загальній площі 162615 га (рис. 1), що порівняно з 2023 р. більше на 24032 га. У 2024 р. західного кукурудзяного жука не було виявлено лише в Донецькій, Луганській, Харківській та Херсонській областях. Найбільші площі заселення зареєстровано в Чернівецькій (55378 га) та Миколаївській (35075 га) областях.

Картопляна міль є одним із найнебезпечніших шкідників рослин із родини пасльонових (*Solanaceae*), особливо картоплі, на якій живиться бульбами, листками й стеблами. При цьому пошкоджує як рослини під час вегетації, так і бульби при зберіганні [6]. В Україні вид реєструється з 1980 р. і станом на 01.01.2025 його виявили в шести східних і південних областях на загальній площі 788 га (рис. 1). Площі, заселені шкідником, варіюють від 5,6 га у Харківській обл. до 345 га у Херсонській обл. Спостерігається поступове розширення ареалу шкідника з 2021 р.

Південноамериканська томатна міль до 2019 р. входила до списку А-1 Переліку регульованих шкідливих організмів, хоча осередки розмноження шкідника реєстрували в південних областях і раніше [5]. Станом на 01.01.2025 у шести південних областях (Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Миколаївська, Одеська, Херсонська) та трьох західних областях (Волинська, Закарпатська, Хмельницька) вид поширений на площі 6543 га з найбільшим заселенням у Миколаївській області (5310 га). Спостерігається розширення ареалу шкідника, починаючи з 2021 р.

Західний квітковий трипс пошкоджує понад 250 видів рослин у відкритому й закритому ґрунті [6]. В Україні зустрічається в теплицях Полтавської, Тернопільської та Херсонської областей. З 2020 р. заселена шкідником площа становить 2,36 га (рис. 1).

Зі списку А-1 Переліку регульованих шкідливих організмів на території України зафіксовано осередки розмноження середземноморської плодової мухи (*Ceratitis capitata* (Wiedemann)), тютюнової білокрилки (*Bemisia tabaci* (Gennadius)), вузькозлатки ясеневої смарагдової (*Agrilus planipennis* Fairmaire) та жовто-бурого мармурового клопа (*Halyomorpha halys* Stel).

Середземноморська плодова муха, яка є широким поліфагом із 350-ма видами рослин-живителів, в Україні реєструється з 2007 р. на території Одеської області [6]. З 2022 р. площа заселення шкідником становить 11,9 га (рис. 1).

Тютюнова білокрилка — вид, що здатен житися на понад 1000 видів культурних та дикорослих одно- та багаторічних рослин як в умовах відкритого, так і закритого ґрунту. В Україні він уперше був виявлений у 2007 р. [6]. Станом на 01.01.2025 шкідника зареєстровано

у Полтавській та Херсонській областях на загальній площі 1,75 га, що є незмінним з 2019 р. (рис. 1).

З 2019 р. на території України почали реєструвати вузькозлатку ясеневу смарагдову, а з 2023 р. — жовто-бурого мармурового клопа.

Вузькозлатка ясенева смарагдова живиться переважно видами роду ясен (*Fraxinus*) [6]. На території України осередки розмноження шкідника стрімко збільшилися з 13,3 га в Луганській області в 2019 р. до 2036 га в Луганській, Харківській областях та м. Київ (рис. 1) [5]. Понад 1000 га зареєстрованих вогнищ розмноження шкідника в Луганській області, більша частина якої на сьогодні є тимчасово окупованою і, відповідно, не контролюється фітосанітарними інспекторами Держпродспоживслужби, є великою загрозою для поширення виду на території України.

Жовто-бурий мармуровий клоп пошкоджує понад 100 видів плодкових, декоративних і польових культур [7]. Вид швидко поширюється по території України, про що свідчать дані Держпродспоживслужби: 58,2 га у Запорізькій та Дніпропетровській областях у 2023 р. і 2930 га у Запорізькій, Дніпропетровській та Миколаївській областях у 2024 р.

У 2024 р. на території України зареєстровано розвиток п'ятиох збудників хвороб рослин і один вид фітопаразитичних нематод, які належать до списку А-2, та трьох збудників хвороб зі списку А-1 Переліку регульованих шкідливих організмів. Поширення карантинних видів хвороб рослин і фітонематод станом на 01.01.2025 не зафіксовано в східних, деяких південних і центральних областях країни (рис. 2). Вільними від хвороб і фітонематод із карантинним статусом є Дніпропетровська, Донецька, Запорізька, Кіровоградська, Луганська, Полтавська, Херсонська й Харківська області, а у Вінницькій, Рівненській, Сумській та Черкаській областях зареєстровано поширення лише золотистої картопляної нематоди.

Серед хвороб рослин, які належать до списку обмежено поширених на території України, найбільші площі зафіксовані для **пасмального** (збудник — гриб *Mycosphaerella linicola* Naumov.) — 8042 га, з яких 7500 га зареєстровано в Миколаївській області.

Рак картоплі (збудник — гриб *Synchytrium endobioticum* (Schilbersky) Percival) в Україні реєструють у п'яти західних областях: Волинській, Закарпатській, Івано-Франківській, Львівській та Чернівецькій (рис. 2). Загальна площа зараження збудником у 2024 р. становила 2313 га, із них 2212 га (95,6%) — у Закарпатській області.

У п'яти областях України зафіксовано поширення **потівірусу шарки** (або **віспи**) **сливи** (*Plum pox potyvirus*) на загальній площі 3611 га. До 2023 р. хвороба була зареєстрована в Закарпатській, Львівській, Одеській і Тернопільській областях, а з 2024 р. і в Київській обл.

Вірусне некротичне пожовтіння жилок (або **ризоманія**) **буряку** (збуд-

ник — вірус *Beet necrotic yellow vein virus*) реєструється в Україні з 1997 р. [8]. Останніми роками спостерігається зменшення площ, заражених збудником. Якщо в 2015 р. площа вогнищ хвороби становила 1894 га в семи областях України, то в 2024 р. збудника зареєстровано у Миколаївській та Хмельницькій областях на площі 144 га (рис. 2).

Бактеріальний опік плодівих (збудник — бактерія *Erwinia amylovora* (Burrill) Winslow, Broadhurst, Buchanan, Krumwiede, Rogers & Smith) реєструють в Україні з 2007 р. [9]. Осередки поширення хвороби останніми роками зменшуються, і з 2019 р. бактеріальний опік плодівих фіксується лише у Волинській обл. на площі 15 га (рис. 2).

Золотиста картопляна нематода (*Globodera rostochiensis* (Wollenweber) Behrens) вперше виявлена на території України ще в 1961 р. [10]. Площі, заражені видом, станом на 01.01.2025 зареєстровані в 15-ти областях і становили 2833 га. Упродовж останніх десяти років спостерігається поступове скорочення інфікованих золотистою картопляною нематодою площ.

У 2024 р. на території України були також зареєстровані буре гниль картоплі (збудник — бактерія *Ralstonia solanacearum* (Smith) Yabuuchi et al.), неповірус кільцевої плямистості тютюну (*Tobacco ringspot nepovirus*) та біла іржа хризантем (збудник — гриб *Puccinia horiana* Hennings), що належать до списку А-1 Переліку регульованих шкідливих організмів [5].

Рис. 2. Ареал карантинних хвороб рослин і фітонематод в Україні станом на 01.01.2025 (за даними Держпродспоживслужби України)

тоді він поширився у всіх областях України, і станом на 01.01.2025 він зареєстрований на площі 2,847 млн га із найбільш засміченими площами в Миколаївській (816,7 тис. га), Запорізькій (717,6 тис. га) та Донецькій (609,5 тис. га) областях. Варто зазначити, що з 2015 р. спостерігається тенденція до зменшення загальної площі, засміченої амброзією полинолистою [5].

Гірчак повзучий також займає значні площі на території України. Проте з 2015 р. відбулося скорочення засмічених бур'яном площ, і в 2024 р. ареал поширення виду охоплював Донецьку, Запорізьку, Одеську, Харківську й Херсонську області на загальній площі 220,2 тис. га. При цьому 90,8% усіх засмічених площ реєструється в Херсонській обл. (рис. 3).

Паслін колючий фіксується в Україні в Бериславському р-ні Одеської обл. на площі 134 га (рис. 3), яка не змінювалася впродовж останніх десяти років.

Ценхрус довгоголковий зустрічається в Україні ще з 1950 р. у південних і східних областях [13]. Площа, засмічена бур'яном, є значною, проте з 2015 р. зменшилася до 20132 га. З 2023 р. ценхрус довгоголковий зареєстровано у Дніпропетровській, Запорізькій, Київській, Миколаївській, Одеській та Херсонській областях. При цьому найбільші площі в Херсонській області — 20052 га (рис. 3).

Сорго алепське, яке належить до найзлісніших бур'янів світового землеробства, в Україні вперше виявили 2003 року в Одеській обл. [14]. У 2024 р. бур'ян зареєстровано в Одеській та Запорізькій областях на площі 843 га, з яких 841 га — в Одеській обл. (рис. 3).

Повитиці є паразитичними безхлорофільними рослинами, які існують виключно за рахунок рослини-живителя [14]. Із роду *Cuscuta* spp. в Україні ідентифіковано чотири види: повитиця польова (*Cuscuta campestris* Yuncker), повитиця Лемана (*Cuscuta lehmanniana* von Bunge), повитиця одностовпчикова (*Cuscuta monogyna* Vahl) та повитиця хмельовидна (*Cuscuta lupuliformis* Krocke) (рис. 3).

Найпоширенішою в Україні є повитиця польова, яка зустрічається в 13-ти областях України на площі 22760 га. При цьому найбільші площі, засмічені бур'яном, зареєстровані в Запорізькій, Миколаївській та Херсонській областях: 8860 га, 5596 га та 5242 га відповідно.

Повитицею Лемана засмічені землі в Дніпропетровській та Луганській областях на загальній площі 3,76 га, повитицею одностовпчиковою — землі Донецької, Запорізької та Луганської областей на площі 2,57 га, а повитицю хмельовидну реєструють з 2021 р. в Одеській обл. на площі 1 га.

Осередки розвитку й поширення повитиць (*Cuscuta* spp.) у 2024 р. зареєстровано також у трьох областях України: Львівській (83 га), Черкаській (60 га) та Миколаївській (5286 га).

ВИСНОВКИ

В Україні у 2024 р. фіксували розвиток карантинних організмів, що належать як до списку А-2 (обмежено поширені на території України), так і до списку А-1 (відсутні на території України) Переліку регульованих шкідливих організмів. Із п'яти обмежено поширених видів шкідників найбільшого поширення в 2024 р. набули західний кукурудзяний жук і американський білий метелик. Позитивною є тенденція впродовж останніх років щодо скорочення заселених площ західним квітковим трипсом, проте спостерігається розширення ареалу південноамериканської томатної молі та картопляної молі. Для видів, що належать до списку відсутніх в Україні і які були виявлені на території країни, відзначається збільшення заселених площ, зокрема для середземноморської плодової мухи та тютюнової білокрилки. Загрозовою, з точки зору фітосанітарної безпеки, є ситуація зі стрімким поширенням на території України вузькозлатки ясеневіої смарагдової та жовто-бурого мармурового клопа.

Від карантинних хвороб рослин і фітонематод залишаються вільними вісім областей Східної, Південної та Центральної України. Серед збудників хвороб зі списку А-2 Переліку регульованих шкідливих організмів останніми роками спостерігається суттєве зростання площ, заражених збудником пасма льону. Натомість поступово зменшується ареал поширення раку картоплі, бактеріального опіку плодів та золотистої картопляної нематоди. Зі списку А-1 на території України зафіксовано локальні осередки поширення бурі гнилі картоплі, білої іржі хризантем і неповірусу кільцевої плямистості тютюну.

Карантинні бур'яни на території України мають більше поширення в східних і південних областях України. Найпоширенішим карантинним видом рослин є амброзія полинолиста, яка зустрічається в усіх областях країни. Значного поширення набув гірчак рожевий, а також повитиця польова. Останніми роками з'явилися осередки розмноження повитиці хмельовидної, розширився ареал повитиці Лемана, але зменшилися площі, засмічені повитицею одностовпчиковою.

Карантинні шкідливі організми завдають значних економічних збитків у разі їхнього поширення, тому усі суб'єкти господарювання, діяльність яких пов'язана з рослинницькою продукцією, повинні неухильно дотримуватися відповідних фітосанітарних заходів з метою недопущення подальшого розповсюдження обмежено поширених або проникнення відсутніх на території України карантинних шкідників, хвороб рослин, фітонематод та бур'янів.

Фінансування роботи. Стаття має аналітичний характер.

Конфлікт інтересів. У статті використані офіційні дані Держпродспоживслужби України, розміщені у вільному доступі.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК

1. Стратегія продовольчої безпеки України на період до 2027 року. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/684-2024-%D1%80#Text>
2. Зовнішня торгівля України товарами: підсумки 2024 року. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosyny/zovnishnya-torhivlya-ukrayiny-tovaramy-pidsumky-2024-roku>
3. Експорт української агропродукції — це геополітична фінансова модель розвитку держави. Міністерство аграрної політики та продовольства України. Опубліковано 11 лютого 2025 року, 18:34. URL: <https://minagro.gov.ua/timeline?type=posts>
4. Про затвердження Переліку регульованих шкідливих організмів. Наказ Міністерства аграрної політики України № 716 від 29.11.2006 (зі змінами № 467 від 04.08.2010, № 397 від 16.07.2019). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1300-06#Text>
5. Огляд поширення карантинних організмів в Україні. Держпродспоживслужба України. URL: <https://dpss.gov.ua/fitosanitariya-kontrol-u-sferi-nasinnictva-ta-rozsadnictva/fitosanitarnij-kontrol/oglyad-poshirennya-karantinnih-organizmiv-v-ukrayini>
6. Відомості про карантинні організми, осередки яких зареєстровані на території України. Держпродспоживслужба України. URL: <https://dpss.gov.ua/fitosanitariya-kontrol-u-sferi-nasinnictva-ta-rozsadnictva/fitosanitarnij-kontrol/vidi-analiziv-vidomosti-pro-karantinni-organizmi>
7. *Halyomorpha halys*. EPPO Global Database. URL: <https://gd.eppo.int/taxon/HALYNA>
8. Ризоманія цукрових буряків — *Beet necrotic yellow vein virus*. ДУ «Черкаська обласна фітосанітарна лабораторія». URL: <https://fitolab-ck.dpss.gov.ua/ryzomaniya-czukrovih-buryakiv-beet-necrotic-yellow-vein-virus/>
9. First report of *Erwinia amylovora* in Ukraine. EPPO Global Database. URL: <https://gd.eppo.int/reporting/article-2721>
10. Небезпечний паразит пасльонових — золотиста картопляна нематода. Головне управління Держпродспоживслужби в Черкаській області. URL: <https://www.cherk-consumer.gov.ua/novyny/3311-nebezpechnyi-parazyt-paslonovykh-zolotysta-kartopliana-nematoda>
11. Біла іржа хризантем. Головне управління Держпродспоживслужби в Київській області. URL: <https://dpssko.gov.ua/blog/2023/09/27/bila-irzha-hrizanтем/>
12. Амброзія полинолиста (*Ambrosia artemisiifolia* L.) небезпечний для людини та сільського господарства бур'ян. ДУ «Волинська обласна фіто-

санітарна лабораторія». URL: <https://www.fitolab.volyn.ua/informuiemo/360-ambroziia-polynolysta-ambrosia-artemisiifolia-l-nebezpechnyi-dlia-liudyny-tasilskoho-hospodars%20tva-burian>

13. Ценхрус довгоголковий (*Cenchrus longispinus* Fernald.). ДУ «Волинська обласна фітосанітарна лабораторія». URL: <https://www.fitolab.volyn.ua/informuiemo/580-tsenkhrus-dovhoholkovyi-cenchrus-longispinus-fernald>

14. Сорго алепське (гумай) — небезпечна карантинна отруйна рослина. ДУ «Волинська обласна фітосанітарна лабораторія». URL: <https://www.fitolab.volyn.ua/informuiemo/444-sorho-alepske-humai-nebezpechna-karantynna-otruina-roslyna>

15. «Дружні» обійми повитиці. Головне управління Держпродспоживслужби в Рівненській області. URL: <https://www.rivneprod.gov.ua/2021/07/22/druzni-obijmy-povytytsi/>

Holiachuk Yu., ORCID: 0000-0002-2890-164X

Kosylovych H., ORCID: 0000-0001-5908-3312

Stepan Gzhytskyi National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies of Lviv (north campus), 1, Volodymyr Velykyi Str., Dubliany, Lviv district, Lviv region, 80381, Ukraine

Quarantine Status of Ukraine

Goal. To analyze the spread of quarantine species of pests, plant disease pathogens, phytoparasitic nematodes, and weeds based on data from the State Service of Ukraine on Food Safety and Consumer Protection. **Methods.** Official data on the spread of quarantine harmful organisms were interpreted using the analytical-comparative method. **Results.** As of 01.01.2025, the spread of nine species of plant pests (five from List A-2 of the List of Regulated Harmful Organisms and four from List A-1), eight diseases (five from List A-2 and three from List A-1), one species of nematode (from List A-2), and nine species plus one genus of weeds (from List A-2) was recorded in Ukraine. Quarantine pests and weeds were more widely distributed in the southern and eastern regions, while the distribution range of diseases was more shifted toward the western part of Ukraine. In 2024, an expansion of distribution areas was recorded for the western corn rootworm, American white moth, potato tuber moth, South American tomato moth, emerald ash borer, and the brown marmorated stink bug; among weeds — for common ragweed, creeping knotweed, *Cuscuta* spp., and particularly field dodder. A decrease in infested areas was recorded for potato wart disease, golden potato cyst nematode, and tobacco ringspot nepovirus. **Conclusions.** As of 01.01.2025, the western corn rootworm and American white moth were the most widespread among quarantine pests, flax rust among diseases, and com-

mon ragweed among quarantine weeds. The situation is alarming regarding the spread of species listed in List A-1 of the List of Regulated Harmful Organisms, particularly the emerald ash borer and the brown marmorated stink bug. To prevent the introduction and spread of quarantine plant pests, all business entities engaged in plant production must strictly adhere to relevant phytosanitary measures.

plant quarantine; List of regulated harmful organisms; list A-1; list A-2

REFERENCES

1. Stratehiia prodovolchoi bezpeky Ukrainy na period do 2027 roku. [Food Security Strategy of Ukraine for the period until 2027]. Verkhovna Rada of Ukraine. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/684-2024-%D1%80#Text> (in Ukrainian).

2. Zovnishnia torhivlia Ukrainy tovaramy: pidsumky 2024 roku. [Ukraine's foreign trade in goods: results of 2024]. National Institute for Strategic Studies. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosyny/zovnishnya-torhivlya-ukrayiny-tovaramy-pidsumky-2024-roku> (in Ukrainian).

3. Eksport ukrainskoi ahroproduksii — tse heopolitychna finansova model rozvytku derzhavy. [Export of Ukrainian agricultural products is a geopolitical financial model of state development]. Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine. Published on February 11, 2025, 18:34. URL: <https://minagro.gov.ua/timeline?&type=posts> (in Ukrainian).

4. Pro zatverdzhennia Pereliku reholovanykh shkidlyvykh orhanizmv. Nakaz Ministerstva ahrarynoi polityky Ukrainy № 716 vid 29.11.2006 (zi zminamy № 467 vid 04.08.2010, № 397 vid 16.07.2019). [On approval of the List of regulated harmful organisms. Order of the Ministry of Agrarian Policy of Ukraine No. 716 dated November 29, 2006 (amended No. 467 dated August 4, 2010, No. 397 dated July 16, 2019)]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1300-06#Text> (in Ukrainian).

5. Ohliad poshyrennia karantynnykh orhanizmv v Ukraini. [Overview of the distribution of quarantine organisms in Ukraine]. State Service of Ukraine on Food Safety and Consumer Protection. URL: <https://dpss.gov.ua/fitosanitariya-kontrol-u-sferi-nasinnictva-ta-rozradnictva/fitosanitarnij-kontrol/oglyad-poshirennya-karantinnih-organizmv-v-ukrayini> (in Ukrainian).

6. Vidomosti pro karantynni orhanizmy, vohnyshcha yakykh zareiestrovani na terytorii Ukrainy. [Information on quarantine organisms with outbreaks registered in Ukraine]. State Service of Ukraine on Food Safety and Consumer Protection. URL: <https://dpss.gov.ua/fitosanitariya-kontrol-u-sferi-nasinnictva-ta-rozradnictva/fitosanitarnij-kontrol/vidi-analiziv-vidomosti-pro-karantynni-organizmi> (in Ukrainian).

7. *Halyomorpha halys*. EPPO Global Database. URL: <https://gd.eppo.int/taxon/HALYHA>

8. Ryzomaniia tsukrovykh buriakiv — *Beet necrotic yellow vein virus*. [Rhizomania of sugar beets — *Beet necrotic yellow vein virus*]. State Institution «Cherkasy Regional Phytosanitary Laboratory». URL: <https://fitolab-ck.dpss.gov.ua/ryzomaniya-czukrovyh-buryakiv-beet-necrotic-yellow-vein-virus/> (in Ukrainian).

9. First report of *Erwinia amylovora* in Ukraine. EPPO Global Database. URL: <https://gd.eppo.int/reporting/article-2721>

10. Nebezpečnyi parazyt paslonovykh — zolotyista kartopliana nematoda. [A dangerous parasite of solanaceous plants — golden potato cyst nematode]. Main Directorate of the State Service of Ukraine on Food Safety and Consumer Protection in Cherkasy Region. URL: <https://www.cherk-consumer.gov.ua/novyny/3311-nebezpečnyi-parazyt-paslonovykh-zolotyista-kartopliana-nematoda> (in Ukrainian).

11. Bila irzha khryzantem. [White rust of chrysanthemum]. Main Directorate of the State Service of Ukraine on Food Safety and Consumer Protection in Kyiv Region. URL: <https://dpssko.gov.ua/blog/2023/09/27/біла-іржа-хризантем/> (in Ukrainian).

12. Ambroziia polynolysta (*Ambrosia artemisiifolia* L.) nebezpečnyi dlia liudyny ta silskoho hospodarstva burian. [Ragweed (*Ambrosia artemisiifolia* L.) is a weed dangerous to humans and agriculture]. State Institution «Volyn Regional Phytosanitary Laboratory». URL: <https://www.fitolab.volyn.ua/informuiemo/360-ambroziia-polynolysta-ambrosia-artemisiifolia-l-nebezpečnyi-dlia-liudyny-ta-silskoho-hospodars%20tva-burian> (in Ukrainian).

13. Tsenkhrus dovhoholkovyi (*Cenchrus longispinus* Fernald.). [Long-spine sandbur (*Cenchrus longispinus* Fernald.)]. State Institution «Volyn Regional Phytosanitary Laboratory». URL: <https://www.fitolab.volyn.ua/informuiemo/580-tsenkhrus-dovhoholkovyi-cenchrus-longispinus-fernald> (in Ukrainian).

14. Sorho alepske (humai) — nebezpečna karantynna otruina roslyna. [Aleppo millet grass (humai) — a dangerous quarantine poisonous plant]. State Institution «Volyn Regional Phytosanitary Laboratory». URL: <https://www.fitolab.volyn.ua/informuiemo/444-sorho-alepske-humai-nebezpečna-karantynna-otruina-roslyna> (in Ukrainian).

15. «Druzhni» obiimy povytytsi. [«Friendly» hugs of a dodder]. Main Directorate of the State Service of Ukraine on Food Safety and Consumer Protection in Rivne Region. URL: <https://www.rivneprod.gov.ua/2021/07/22/druzhni-obiimy-povytytsi/> (in Ukrainian).

Надійшла до редакції: 14.04.2025

Прийнята до друку: 25.06.2025

Надруковано й опубліковано онлайн: грудень 2025